

בדיקת תוקף סקר מוטורי לילדים עם אוטיסטים (סמל"א) אל מול החלק המוטורי של Vineland Adaptive Behavior Scale

מאיר לוטין^{1,2}, ליאת זיוון בכר^{3,2}, יעל הראל²

¹ המחלקה לפיזיותרפיה, הפקולטה למדעי הבריאות, אוניברסיטת אריאל, אריאל
² אותי - עמותה ישראלית לאוטיזם, גוש עציון 13, גבעת שמואל
³ היחידה הקהילתית להתפתחות הילד, מועצה אזורית בני שמעון
⁴ מעון היום השיקומי שמעיה, החיד"א 8, באר שבע

תקציר

שיטות: באמצעות מתאם ספירמן הושוו ציוני VABS-II והסמל"א של 134 ילדים בגילי 3-6 שנים (גיל ממוצע 48.57±9.08 חודשים, טווח גילים 36-72 חודשים). כמו כן, נבדק ממוצע הפער בין גילם הכרונולוגי של הילדים לגילם המוטורי, בכל תחומי התפקוד המוטורי.

תוצאות: נמצא כי רוב הילדים היו בעלי מוגבלות מוטורית ברמה כלשהי. נמצא קשר חיובי חזק ומובהק סטטיסטית בין ציוני החלק המוטורי של ה-VABS-II ובין הסמל"א של הילדים לצפי התפקודי התואם גיל עלה עם גיל הנבדקים. התחומים שבהם הפגינו הילדים את הפערים המשמעותיים ביותר ביחס לנורמה היו שיווי משקל ומיומנות משחק בכדור ברגל.

מסקנות: הסמל"א נמצא תקף ביחס למדד הזהב (VABS-II). נמצא כי התחום המוטורי מעוכב אצל ילדים עם אוטיזם בגילי 3-6 שנים, והפער ביכולותיהם המוטוריות גדל עם העלייה בגיל. מחקר זה מדגיש את חשיבותה של ההערכה המוטורית לכלל הילדים עם אוטיזם מגיל צעיר, כדרך שגרה, והפעלת תוכנית התערבות מותאמת וכוללנית (בדגש על שיפור שיווי משקל ומיומנות משחק בכדור עם הרגליים) לילדים המציגים קשיים אלו.

מילות מפתח: אוטיזם, מוטוריקה, תפקוד מוטורי, תיקוף, הערכה

רקע: אוטיזם (Autism Spectrum Disorder - ASD) משתייך לקבוצת האבחנות הנוירו-התפתחותיות, המאופיינות בעיכוב בתחומי התפתחות שונים, בהם בתחום המוטורי. האבחנה כוללת עיכוב במרכיבים חברתיים ותקשורתיים, ומאופיינת בהתנהגויות תבניתיות/נוקשות וחזרתיות. שכיחות אוטיזם בילדים עומדת כיום על 1:36. תפקודו והשתלבותו של הילד והבוגר בחיים עצמאיים יכולים להיות מושפעים ממתן התערבות טיפולית מותאמת בשלבי ההתפתחות הראשונים. רבים מן הילדים עם אוטיזם סובלים גם מקשיים מוטוריים. האבחונים המוטוריים הסטנדרטיים שמשמשים בהם כיום אינם מותאמים לילדים עם אוטיזם, ועל כן משך האבחון מתארך או שנערכים שינויים והתאמות אשר פוגעים באיכותו ובאמינותו.

מטרות: לתקף את הסמל"א, כלי סקר מוטורי חדש שמותאם לילדים הלוקים באוטיזם. מטרה נוספת היא לבחון את מידת ההשפעה של גיל הילדים על התפקוד המוטורי ועל הפער התפקודי בכל אחד מסעיפי הסמל"א.

כלים: א. החלק המוטורי של מבחן ה-Vineland Adaptive Behavior Scales (VABS-II) המהווה כלי סטנדרטי מוביל להערכת התנהגות מסתגלת בילדים המאובחנים עם אוטיזם, לקויות התפתחותיות וקוגניטיביות ועיכוב התפתחותי ועל כן שימש מדד זהב במחקר הזה. ב. הסמל"א, כלי סקר לאבחון מוטורי, המבוסס על כלים מוטוריים קיימים ומיועד להערכה מוטורית מהירה של ילדים בני 3-6 שנים עם אוטיזם.